

Een dansvoorstelling met een missie

Tekst: Gea Procee Foto's: Alexander van der Linden en Remy Tilburg

Het dansstuk 'EMDR; GOOGLE ME' van choreografe Niki van Callandt begint in stilte. Twee dansers kijken voor zich uit. De stilte houdt aan tot een van de dansers zijn eerste beweging inzet. Ook als muziekritmes beginnen op te komen, blijft de verstillings voelbaar. De mannen ontmoeten elkaar in krachtige bewegingen, maar blijven toch ook in zichzelf gekeerd. Elk van hen is bezig met zijn eigen verkenningen in beweging. De één lijkt soms de kwelgeest van de ander, die zich als storende factor mengt in het onderzoek. Maar ze zijn er ook om elkaar op te vangen en terug te zetten in hun evenwicht.



Niki van Callandt

Choreografe Niki van Callandt begon haar dansproject in 2015, nadat ze zelf een EMDR-behandeling had ondergaan. Ze wilde deze ervaring verder onderzoeken in dans en vond de dansers Lucien Denny en Perry Gits bereid om ook zelf, en in elkaars bijzijn, het effect van EMDR te ervaren.

EMDR-therapeute Evelyn van der Stok begeleidde hen in dit project en volgde het wordingsproces in de studio. Tussentijds was zijn op verschillende momenten nodig. "Door EMDR komt er veel naar boven en tijdens het werken in de studio, blijft dat proces doorgaan", vertelt Niki. "Je sluit het niet tussentijds af. In enkele situaties consulteerden we Evelyn over hoe we ermee om konden gaan, want wij zijn niet de professionals."

Danser, choreograaf en dansdocent Lucien Denny vertelt dat hij zelf in therapie was toen Niki hem vroeg om aan dit project mee te werken. "De rode draad in het dansstuk is vertrouwen", zegt hij. "EMDR gaat over traumaverwerking en ik heb een aantal belangrijke trauma's die ik wil verwerken. Daarin merk ik hoe moeilijk het voor mij is om echt bij het meest intensieve niveau van het ervaren van mijn emoties te komen. De vraag in hoeverre je jezelf daarin als mens kan laten gaan, is voor mij heel belangrijk. Het gaat niet om mijn verleden maar om het proces, waardoor iemand er goed uit kan komen zonder erin te blijven hangen."

Niki vertelt dat Lucien vooral op het einde van het stuk

naar zijn hoogste spanningsmoment zoekt, zoals dat ook in EMDR gebeurt. Perry is voor Lucien degene die hem er weer uithaalt. "Dat vraagt om communicatie", zeg Lucien. "We moeten vanaf het begin het hele stuk beleven en met elkaar in contact zijn. Dan zie je bij elkaar belangrijke dingen gebeuren en reageer je daar op. Het is een onderzoek en kunst tegelijk."

"Het gaat om het proces, waardoor iemand er goed uit kan komen zonder erin te blijven hangen."

"Het stuk staat wel vast in de chronologie", zegt Niki, "maar duurt soms minuten langer of korter. Het blijft een onderzoeksproces. We wisten niet of het überhaupt zou kunnen om EMDR en dans te combineren. Dat is nog nooit eerder gedaan. Voor mij is dans een manier om dingen echt te vertellen. Ik nodig het publiek uit om na te gaan denken over hun eigen houding tegenover trauma en behandeling. Mensen weten vaak niet dat ze een vooroordeel hebben, tot ze ermee worden geconfronteerd. Wij stellen ons kwetsbaar op door hen te laten zien hoe we zelf het proces zijn aangegaan. Daarmee zien ze ook dat bij ons niet alles fantastisch gaat, en dat mag: het mag uit de taboesfeer gehaald worden."

Hetzelfde proces met Afrikaanse dansers

Het dansproject is in Nederland goed ontvangen. Niki van Callandt heeft inmiddels contact met EMDR Europe dat interesse heeft getoond om de voorstelling op de agenda van het volgende Europese EMDR congres in Barcelona te zetten. De choreografe heeft ondertussen plannen om haar project uit te breiden. In december diende zij een aanvraag voor subsidie in bij het Amsterdams Fonds voor de Kunsten. Ze wil het project naar Zuid-Afrika brengen. "Ik ben erachter gekomen dat EMDR in Nederland nog echt niet zo bekend is als ik zou willen, maar in de Afrikaanse cultuur wordt er nóg minder over trauma en behandeling gesproken. Ik heb veel Afrikaanse vrienden. Ze zeggen dat je het niet overleeft als je je in het dagelijks leven blijft bezig houden met wat er eerder in je leven is gebeurd. Voor sommigen werkt dat misschien, maar voor veel mensen werkt dat niet zo. Ik wil onderzoeken hoe zij daarmee omgaan door dit kunstproject met Afrikaanse dansers aan te gaan. Juist omdat zij zich zo goed in dans kunnen uitdrukken en zulke expressieve dansers zijn. Op die manier kunnen we naast elkaar zetten hoe het er in Nederland en hoe het er in Afrika aan toegaat, terwijl we op dezelfde manier werken met dezelfde choreograaf. Ook Lucien gaat mee. Hij is man, danser en heeft het zelf ook doorgemaakt. We gaan daar werken met lokale therapeuten. Zij kennen de cultuur, de taal en de manieren. Ik ben ervan overtuigd dat er een verschil te zien zal zijn. Mijn grote wens is om uiteindelijk de Afrikaanse dansers hier naartoe te halen en dan samen met Perry en Lucien een avondvullend programma te maken."

Voor Niki en Lucien blijft het project, naast een dansvoorstelling, ook een therapeutisch proces. De choreografe en de dansers zijn erin geslaagd om weg te blijven bij clichés en tonen vooral een indrukwekkend bewegingsvocabulaire dat wordt gedragen door de

authenticiteit van de twee krachtige dansers. Voor beiden is het onderzoek nog niet afgesloten. Lucien: "Ik verwacht dat ik vanzelf ga merken wanneer het voor mij persoonlijk klaar is. Voor nu is dat nog open." Niki wil haar missie om zoveel mogelijk publiek in aanraking te brengen met de kracht van EMDR zeker nog blijven voortzetten. "Het motto van onze therapeute Evelyn van der Stok is dat niemand hoeft rond te lopen met een trauma. Je kunt van shit mest maken."

Niki van Callandt studeerde af aan de Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Zij werkt sinds 2013 als zelfstandig danseres en choreografe met een eigen dansgezelschap.

Lucien Denny studeerde af aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Hij is professioneel danser, docent en choreograaf.

Perry Gits studeerde af aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Hij is als professioneel danser en zanger momenteel te zien in de musical Hair.

Perry Gits

